

Het is nooit te oud om van te leren

Delftse Archeologische Notitie 282

Gemeentelijke archeologische beleidskaart Pijnacker-Nootdorp

Een herziening en update van de archeologische beleidskaart

Bas Penning & Steven Jongma

Archeologie
Delft

Gemeentelijke archeologische beleidskaart Pijnacker-Nootdorp

Een herziening en update van de archeologische beleidskaart

Bas Penning & Steven Jongma

Opdrachtgever:	Gemeente Pijnacker-Nootdorp
Contactpersoon:	René Lipman
Type onderzoek:	Opstellen archeologische beleidskaart
Periode van uitvoer:	December 2021 – Februari 2022, maart – augustus 2023
Locatie:	Gemeente Pijnacker-Nootdorp
Zaakidentiteit Archis:	5164814100
Projectcode:	PN068
Projectleider:	Bas Penning
Projectmedewerkers:	Steven Jongma & Lotte Bekkers
Status:	Definitief

ISSN: 1879-9590
© 2023 Archeologie Delft

Postbus 78
2600 ME Delft
0152197198
archeologie@delft.nl
www.archeologie-delft.nl

Samenvatting

De gemeente Pijnacker-Nootdorp gebruikt sinds 2010 een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart als basis voor haar archeologiebeleid. Ruim tien jaar gestructureerd archeologisch onderzoek heeft geleid tot grote kenniswinst over waar archeologische vindplaatsen voorkomen binnen de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Er is in deze periode een ruime dataset opgebouwd die het mogelijk maakt om de verwachtingen en aannames te toetsen die de basis vormen van de huidige archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart. Dit leidt tot nieuwe inzichten en daarmee de wens om het bestaande archeologiebeleid te verbeteren. Deze publicatie moet daarom gezien worden als aanvulling op en update van de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart uit 2009.

Dankzij de analyse van de informatie die in de periode 2010-2021 is verkregen, is nauwkeurig bepaald waar archeologische vindplaatsen verwacht kunnen worden. Op basis van deze verwachting kunnen nieuwe beleidszones worden aangewezen, waaraan vrijstellingsgrenzen kunnen worden gekoppeld. Ook zijn er zones bijgekomen waar geen archeologische verwachting meer geldt en die daarom kunnen worden vrijgesteld van archeologisch onderzoek.

Dankzij de gewijzigde verwachtings- en beleidszones kan er gericht en beter archeologisch onderzoek worden uitgevoerd. Doordat de zones waarin archeologisch onderzoek nodig is kleiner zijn dan op de beleidskaart uit 2009, is het de verwachting dat er minder vaak archeologisch onderzoek hoeft te worden vereist bij ontwikkelingen van burgers, bedrijven en overheden. Tegelijkertijd zullen de onderzoeken die wel moeten worden uitgevoerd, vaker leiden tot het aantreffen van een archeologische vindplaats en daarmee de kennis van het verleden van de gemeente Pijnacker-Nootdorp vergroten.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Aanleiding en doel	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Doel	6
2 Analyse uitgevoerd onderzoek 2010-2021	7
2.1 Werkwijze	7
2.2 Resultaten van de onderzoeken	7
2.3 Conclusies	8
3 Nieuwe verwachtingszones, aangepaste beleidskaart	9
3.1 Verwachtingszones	9
3.2 Beleid en vrijstellingsgrenzen	9
4 Belangrijkste verschillen beleidskaarten 2009 & 2023	11
4.1 Verwachtingszones	11
4.2 Vindplaatsen	11
5 Conclusies	12
6 Aanpassingen 2023	13
Bibliografie	14
Overzicht van tabellen en bijlagen	16
Bijlage 1 Archeologische inventarisatiekaart	17
Bijlage 2 Archeologische verwachtingskaart	18
Bijlage 3 Archeologische beleidskaart	19
Bijlage 4 Nieuwe archeologische vindplaatsen	20

1 Aanleiding en doel

1.1 Aanleiding

In november 2009 verscheen de ‘archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart’ van de gemeente Pijnacker-Nootdorp en het bijbehorende rapport.¹ Hierin staat een inventarisatie van alle toentertijd bekende gegevens die relevant zijn voor een goede archeologische monumentenzorg en zijn archeologische verwachtingsgebieden aangewezen. Met deze kaarten en de bijbehorende onderbouwing heeft de gemeente een instrument om zorg te dragen voor de archeologische waarden binnen haar grenzen en daarmee aan haar wettelijke verplichting te kunnen voldoen. Met de Erfgoedverordening gemeente Pijnacker-Nootdorp 2010 zijn de archeologische verwachtingsgebieden uit de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart vastgesteld en sindsdien gebruikt bij het opstellen van bestemmingsplannen.

Ruim tien jaar gestructureerd archeologisch onderzoek heeft geleid tot grote kenniswinst over waar archeologische vindplaatsen voorkomen binnen de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Er is in deze periode een ruime dataset opgebouwd die het mogelijk maakt om de verwachtingen en aannames te toetsen die de basis vormen van de huidige archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart. Dit leidt tot nieuwe inzichten en daarmee de wens om het bestaande archeologiebeleid te verbeteren. Deze publicatie moet daarom gezien worden als aanvulling op en update van de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart uit 2009.

1.2 Doel

Door een analyse te maken van het archeologische onderzoek dat in de periode 2010-2021 is uitgevoerd, kan de in 2009 opgestelde archeologische verwachting in de verschillende zones getoetst worden. Aan de hand van de resultaten van deze toetsing, kunnen de verwachtingszones opnieuw gedefinieerd worden. Vervolgens kunnen hier onderbouwd nieuwe vrijstellingsgrenzen aan worden gekoppeld. Deze update leidt tot drie nieuwe kaarten; een archeologische inventarisatiekaart, een archeologische verwachtingskaart en een archeologische beleidskaart. Op de archeologische inventarisatiekaart staan de bekende archeologische vindplaatsen afgebeeld in samenhang met de geologische ondergrond en historische gebouwen en ruimtelijke structuren. De archeologische verwachtingskaart laat zien waar archeologische vindplaatsen verwacht kunnen worden en hoe groot de kans op het aantreffen van vindplaatsen. De hieruit voortvloeiende geüpdatete beleidskaart zal de basis vormen voor het verbeteren van het archeologiebeleid van de gemeente Pijnacker-Nootdorp en kan toegepast worden als onderdeel van het omgevingsplan bij het in werking treden van de omgevingswet.

¹ Kerkhof 2009.

2 Analyse uitgevoerd onderzoek 2010-2021

2.1 Werkwijze

In de gemeente Pijnacker-Nootdorp zijn in totaal 194 archeologische onderzoeken uitgevoerd en aangemeld in het registratiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).² Hiervan zijn er 136 uitgevoerd in de periode januari 2010 – december 2021 (tabel 1), na het verschijnen van de vigerende archeologische beleidskaart. Voor een analyse van de resultaten van deze onderzoeken is gebruik gemaakt van alle onderzoektypen, behalve de 49 bureauonderzoeken. Bureauonderzoeken geven namelijk alleen de archeologische verwachting weer, maar toetsen deze niet. Van de 87 overige onderzoeken zijn de opgeleverde rapporten en vondstmeldingen geanalyseerd. Ieder onderzoek is getoetst op een aantal criteria:

- Is er een archeologische vindplaats aangetroffen?
- In welke archeologische verwachtingszone is het onderzoek uitgevoerd?
- Staat er op historische kaarten bebouwing afgebeeld, waardoor er een vindplaats verwacht kan worden?³

Door deze analyse was het mogelijk om inzichtelijk te krijgen waar binnen de gemeente archeologische vindplaatsen aangetroffen zijn en in de toekomst verwacht kunnen worden en welke archeologische, historische en geologische kenmerken deze zones hebben. Ook wordt duidelijk in welke zones de kans op het aantreffen van vindplaatsen klein is.

Soort onderzoek	Aantal
Bureauonderzoek	49
Inventariserend onderzoek, boren	75
Inventariserend onderzoek, proefsleuven	6
Geofysisch onderzoek	1
Opgraving, archeologische begeleiding	5
Totaal	136

Tabel 1: Uitgevoerde archeologische onderzoeken in de periode januari 2010 – december 2021.

2.2 Resultaten van de onderzoeken

Bij de 87 geanalyseerde onderzoeken zijn op 15 locaties aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen aangetroffen. Het betreft in totaal 18 onderzoeken (1x drie onderzoeken op één locatie, 1x twee onderzoeken op één locatie). Bij 62 onderzoeken zijn geen aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen aangetroffen. Van 6 onderzoeken zijn, door diverse oorzaken, (nog) geen resultaten beschikbaar. Deze worden verder buiten beschouwing gelaten.

Op basis van bovenstaande gegevens blijkt dat bij 22,5% van de uitgevoerde archeologische onderzoeken een mogelijke archeologische vindplaats is aangetroffen. De verwachtingszones waarin deze mogelijke vindplaatsen zijn aangetroffen, staan weergegeven in tabel 2. Hier is ook aangegeven of op de locatie van deze mogelijke vindplaatsen op historisch kaartmateriaal bebouwing staat afgebeeld. Uit tabel 2 blijkt dat 12 van de 15 locaties waar een mogelijke vindplaats is aangetroffen, in een zone met een hoge archeologische verwachting liggen. Eveneens op 12 van de 15 locaties waar een mogelijke vindplaats is aangetroffen, staat bebouwing afgebeeld op historische kaarten. Hiervan liggen er twee in een middelhoge verwachtingszone, waardoor er slechts één vindplaats overblijft die is aangetroffen in de zone met een middelhoge verwachting en geen bebouwing op historische kaarten. Dit betreft een vindplaats uit de Romeinse tijd die is aangetroffen op minder dan 400 meter afstand van de enige andere bekende Romeinse

² Archeologische Informatiesysteem (Archis), peildatum 1 januari 2022.

³ Er is gebruik gemaakt van de kaart van Kruikius & Kruikius (1712) en het Minuutplan (1811-1832).

vindplaats in de gemeente Pijnacker-Nootdorp uit deze periode.⁴ Beide vindplaatsen liggen op dezelfde tak van de Gantelgeul, een geologische afzetting waarop ten westen van de gemeente vaak vindplaatsen uit deze periode worden aangetroffen.

De overige vindplaatsen dateren allemaal uit de Late Middeleeuwen en/of Nieuwe tijd. De oudste Middeleeuwse vindplaatsen liggen op geulafzettingen van de Gantel, waarop ook de Romeinse vindplaatsen liggen. De andere vindplaatsen liggen in dorpskernen, bewoningslinten en op veenkades.

Bij het analyseren van de onderzoeken waarbij geen vindplaatsen zijn aangetroffen, blijkt dat deze vrijwel allemaal op locaties met een middelhoge verwachting liggen of op locaties met een hoge verwachting waar geen bebouwing staat afgebeeld op historische kaarten.

Beleidszone	Vrijstellingsgrens	Zonder historische bebouwing	Met historische bebouwing	Totaal
Hoge archeologische verwachting	50 m ² , 0,3 m -mv	0	2	2
Hoge archeologische verwachting	100 m ² , 0,3 m -mv	2	8	10
Middelhoge archeologische verwachting	200 m ² , 0,3 m -mv	1	1	2
Middelhoge archeologische verwachting	200 m ² , 1,0 m -mv	0	1	1
Totaal		3	12	15

Tabel 2: Aangetroffen vindplaatsen en de bijbehorende verwachtingszones.

2.3 Conclusies

Op basis van de uitgevoerde analyse is duidelijk geworden waar binnen de gemeente Pijnacker-Nootdorp een hoge kans is voor het aantreffen van archeologische vindplaatsen en waar de kans aanzienlijk lager is. De vindplaatsen in relatie tot hun ondergrond of historische bebouwing of structuren staan weergegeven op de archeologische inventarisatiekaart (bijlage 1). Archeologische resten worden voornamelijk aangetroffen binnen de dorpskernen, op locaties waar op historische kaarten bebouwing staat afgebeeld, in de bewoningslinten, op veenkades en op en nabij de geulafzettingen van de Gantel. Er is gebleken dat de kans op het aantreffen van vindplaatsen op locaties op die niet aan deze criteria voldoen lager of afwezig is.

⁴ Van Haasteren 2016.

3 Nieuwe verwachtingszones, aangepaste beleidskaart

3.1 Verwachtingszones

Aan de hand van de resultaten van de analyse en de gegevens over archeologische vindplaatsen die al bekend waren bij het maken van de vorige versie van de archeologische beleidskaart, kunnen er nieuwe en verbeterde verwachtingszones worden aangewezen. Hierbij is ook gebruik gemaakt van andere gegevens die sinds 2009 beschikbaar zijn gekomen. Aan de hand van het recentste Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4) kunnen de grenzen van kades nauwkeurig begrensd worden, waardoor bufferzones hier overbodig zijn geworden. In 2017 is er een nieuwe geologische kaart beschikbaar gekomen voor de regio.⁵ Op deze kaart staat de geologische ondergrond van het gebied nauwkeuriger weergegeven dan op eerdere kaarten. Archeologische verwachtingszones die verband houden met de geologische ondergrond, kunnen hierdoor nauwkeuriger worden begrensd.

Dit leidt tot de volgende verwachtingszones, zoals weergegeven in bijlage 2:

- Hoge archeologische verwachting: dorpskernen en erven zoals afgebeeld op de historische kaarten en bekende archeologische vindplaatsen
- Middelhoge archeologische verwachting: veenkades
- Middelhoge archeologische verwachting: geulafzettingen van de Gantel en omliggende dekafzettingen van de Gantel aan het oppervlak
- Lage archeologische verwachting: zone waarin duinen van het Laagpakket van Ypenburg worden verwacht die ondieper liggen dan 5 m -NAP

De onderbouwing voor de zones met een hoge en middelhoge archeologische verwachting, wordt gevormd door de analyse die is beschreven in hoofdstuk 2.

De lage archeologische verwachting is gebaseerd op het voorkomen van vindplaatsen uit de prehistorie op de duinen van de Laag van Ypenburg. De bekende vindplaatsen op deze afzettingen liggen buiten de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Er zijn twee mogelijke duinen aangetroffen tijdens booronderzoek in de periode 2010-2021. Hierbij zijn geen directe aanwijzingen voor de aanwezigheid van een vindplaats ontdekt, maar kunnen deze ook niet worden uitgesloten.⁶ Omdat vindplaatsen in deze zones niet geheel uit te sluiten zijn, kan grootschalig onderzoek inzicht bieden in het voorkomen van deze vindplaatsen.

De droogmakerijen die zijn ontstaan na het droogmalen van veenplassen, op locaties waar geen afzettingen van het Laagcomplex van Delfland en de duinen van de Laag van Ypenburg voorkomen, hebben geen archeologische verwachting. Eventuele archeologische vindplaatsen zijn op deze locaties verdwenen met het afgraven van het veen.

3.2 Beleid en vrijstellingsgrenzen

Aan de verwachtingszones worden beleidszones met vrijstellingsgrenzen gekoppeld. Bij een hogere verwachting op het aantreffen van een locatie archeologische vindplaats geldt een beperkte vrijstellingsgrens. Bij een lagere verwachting geldt juist een ruime vrijstellingsgrens. Bij de vrijstellingsgrenzen geldt een grens in oppervlakte en een grens in diepte ten opzichte van het maaiveld. Ontwikkelingen die binnen de vrijstellingsgrenzen vallen, kunnen worden vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Voor ontwikkelingen die zowel de grens in oppervlakte als de grens in diepte overschrijden, wordt geadviseerd om deze niet op voorhand vrij te stellen van archeologisch onderzoek. De verschillende beleidszones met vrijstellingsgrenzen staan weergegeven op de archeologische beleidskaart (bijlage 3).

De volgende beleidszones met vrijstellingsgrenzen zijn van toepassing:

- Hoge archeologische verwachting: onderzoek vereist bij bodemverstoringen die groter zijn dan 50 m² en dieper gaan dan 30 cm onder maaiveld.

⁵ Vos et al. 2017.

⁶ De Fuijk & Penning 2018; Sterk et al. 2018.

- Middelhoge archeologische verwachting: onderzoek vereist bij bodemverstoringen die groter zijn dan 200 m² en dieper gaan dan 30 cm onder maaiveld.
- Lage archeologische verwachting: onderzoek vereist bij bodemverstoringen die groter zijn dan 1000 m² en dieper gaan dan 30 cm onder maaiveld.

Binnen de gemeente Pijnacker-Nootdorp ligt één archeologisch rijksmonument.⁷ Het betreft de vermoedelijke resten van de oudste fase van de begraven hofstad Huis Ruyven. Voor archeologische rijksmonumenten gelden geen gemeentelijke vrijstellingsgrenzen, aangezien het rijk de rol van bevoegd gezag vervult.

Ook liggen er vier terreinen van provinciaal archeologisch belang binnen de gemeentegrenzen. Op basis van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening zijn ontwikkelingen tot 30 cm onder maaiveld vrijgesteld van archeologische onderzoek.⁸ Deze dieptegrens komt overeen met de dieptegrens die elders in de gemeente gehanteerd wordt.

De locatie van het rijksmonument en de terreinen van provinciaal archeologisch belang worden weergegeven in de kaartbijlages.

Op locaties die vrijgesteld zijn van archeologisch onderzoek en op locaties waar op basis van archeologisch onderzoek is vastgesteld dat er geen vindplaatsen (meer) aanwezig zijn, geldt wel de algemene meldingsplicht bij het aantreffen van oudheden. Op basis van paragraaf 5.4 van de Erfgoedwet moet iedereen die, anders dan bij het doen van archeologisch onderzoek, iets vindt waarvan hij/zij weet of kan vermoeden dat het een (roerend of onroerend) monument betreft, dit melden bij de minister van OCW (of in deze, bij de gemeente Pijnacker-Nootdorp of bij diens archeologisch adviseur Erfgoed Delft, archeologie). Als het bevoegd gezag van mening is dat dit noodzakelijk is, moet er tijd en ruimte geboden worden de resten te onderzoeken, documenteren en eventueel veiligstellen. Het niet melden van het aantreffen van oudheden is een overtreding van de Erfgoedwet en daarmee een strafbaar feit.

⁷ Monumentnummer 47134.

⁸ Zuid-Hollandse Omgevingsverordening, versie 11-11-2021.

4 Belangrijkste verschillen beleidskaarten 2009 & 2023

4.1 Verwachtingszones

Met de nieuwe verwachtingszones en de bijbehorende vrijstellingsgrenzen is het totale oppervlakte waar een archeologische verwachting geldt kleiner geworden. Dit houdt in dat het gebied waar voorafgaand aan ontwikkelingen (mogelijk) archeologisch onderzoek moet plaatsvinden, ook kleiner is geworden. Dat zal er waarschijnlijk toe leiden, dat er minder archeologische onderzoeken in de gemeente uitgevoerd hoeven te worden en de regeldruk afneemt. Ook is er aan de zones met een archeologische verwachting de zone 'lage archeologische verwachting' toegevoegd. Deze zone heeft een ruime vrijstellingsgrens, waardoor onderzoek alleen nodig is bij ontwikkelingen met een oppervlakte groter dan 1000 m². De verschillen staan weergegeven in tabel 3.

Beleidszone	2009	2023	Vershil
Hoge archeologische verwachting	14 %	3 %	- 11 %
Middelhoge archeologische verwachting	66 %	28 %	- 38 %
Lage archeologische verwachting	0 %	5 %	+ 5 %
Geen archeologische verwachting	20 %	64 %	+ 44 %

Tabel 3: Percentage van de gemeente Pijnacker-Nootdorp met een archeologische verwachtingszone op de beleidskaarten uit 2009 en 2023.

4.2 Vindplaatsen

In de periode 2010-2021 zijn er tijdens onderzoek 13 nieuwe archeologische vindplaatsen ontdekt in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Deze worden toegevoegd aan de lijst bekende vindplaatsen uit de beleidskaart uit 2009⁹ en staan afgebeeld in bijlage 1 (vindplaats 35 t/m 47). De karakteristieken van de vindplaatsen staan in bijlage 4. Een aantal vindplaatsen stond niet juist in deze lijst, is verder onderzocht of blijkt na onderzoek geen vindplaats te zijn. De wijzigingen staan hieronder:

Vindplaats 5

De vindplaats is in 2010 onderzocht. Het onderzoek heeft sporen en vondsten uit de late 12^e tot en met de 19^e eeuw opgeleverd.¹⁰

Vindplaats 7

Dit betreft een veenkade die staat aangemerkt als terrein van provinciaal archeologisch belang vanwege de cultuurhistorische waarde. Er zijn geen archeologische vondsten gedaan en de vindplaats staat willekeurig op de kade aangegeven. Om verwarring te voorkomen is besloten dit niet meer als archeologische vindplaats weer te geven, maar alleen als terrein van provinciaal archeologisch belang.

Vindplaats 11 & 12

De vindplaatsen betreffen vondsten die van elders afkomstig zijn. Deze vindplaatsen zijn daarom vervallen.

Vindplaats 15

De vindplaats was niet op de juiste plaats weergegeven. De locatie is 250 meter richting het oostnoordoosten verplaatst.

Vindplaats 26 & 27

Dit betreft een voormalig terrein van provinciaal archeologisch belang. De vindplaatsen zouden terpen zijn, maar de vondstlocaties liggen in een droogmakerij. Onderzoek heeft uitgewezen dat er geen sprake is van terpen en dat de vondsten waarschijnlijk van elders afkomstig zijn.

⁹ Kerkhof 2009, bijlage 1.

¹⁰ Van Horssen 2013.

5 Conclusies

Het archeologiebeleid van de gemeente Pijnacker-Nootdorp kan op basis van de analyse van de onderzoeken die in de periode 2010-2021 zijn uitgevoerd, worden herzien en geüpdatet. Dankzij de informatie die in deze periode is verkregen, is nauwkeurig bepaald waar archeologische vindplaatsen verwacht kunnen worden. Op basis van deze verwachting kunnen nieuwe beleidszones worden aangewezen, waaraan vrijstellingsgrenzen kunnen worden gekoppeld. Ook zijn er zones bijgekomen waar geen archeologische verwachting meer geldt en die daarom kunnen worden vrijgesteld van archeologisch onderzoek.

Dankzij de gewijzigde verwachtings- en beleidszones kan er gerichter en beter archeologisch onderzoek worden uitgevoerd. Doordat de zones waarin archeologisch onderzoek nodig is kleiner zijn dan op de beleidskaart uit 2009, is het de verwachting dat er minder vaak archeologisch onderzoek hoeft te worden vereist bij ontwikkelingen van burgers, bedrijven en overheden. Tegelijkertijd zullen de onderzoeken die wel moeten worden uitgevoerd, vaker leiden tot het aantreffen van een archeologische vindplaats en daarmee de kennis van het verleden van de gemeente Pijnacker-Nootdorp vergroten.

6 Aanpassingen 2023

De gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft dit rapport gebruikt als basis voor een paraplubestemmingsplan archeologie. Dit bestemmingsplan is op 24 november 2022 door de gemeenteraad vrijgegeven voor zienswijzen en heeft vanaf 15 december 2022 zes weken ter inzage gelegen. In deze periode is vanuit de gemeente het verzoek gekomen een aantal zones opnieuw te bekijken. Het gaat om zones die in de vigerende bestemmingsplannen, op basis van archeologisch onderzoek, geen dubbelbestemming archeologie (meer) hebben.

Naar aanleiding van dit verzoek heeft Archeologie Delft alle bestemmingsplannen van de gemeente Pijnacker-Nootdorp bekeken. Hierbij is gelet op vier aspecten:

1. Ligt het bestemmingsplan in een zone met een archeologische verwachting op nieuwe beleidskaart?
2. Is in het bestemmingsplan al (deels) een vrijstelling gegeven op basis van onderzoek (en wordt dit onderzoek genoemd)?
3. Als archeologie ontbreekt in een bestemmingsplan, is hier een onderbouwing voor in de vorm van archeologisch onderzoek?
4. Is er, met name bij verzamelplannen en de postzegelplannen, als direct gevolg van de bestemmingsplaneisen onderzoek gedaan om de ontwikkeling waar het bestemmingsplan voor is opgesteld mogelijk te maken? Is de archeologische verwachting als gevolg van dit onderzoek komen te vervallen?

Uit deze analyse is naar voren gekomen dat er gebieden zijn waar de archeologische verwachting kan komen te vervallen, omdat archeologisch onderzoek heeft aangetoond dat er niet langer archeologische vindplaatsen worden verwacht. Deze gebieden liggen in alle drie archeologische verwachtingszones en vormen in totaal 1% van de totale oppervlakte van de gemeente. Deze aanpassing is doorgevoerd in tabel 3 en de vrijgegeven gebieden zijn uitgesneden in de beleidskaart in bijlage 3.

Bibliografie

Literatuur

- Beckers, I.S.J., 2021: Oudeweg 51, Nootdorp, gemeente Pijnacker-Nootdorp: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende en karterende fase. *Bureau voor Archeologie Rapport 1058*.
- Bentham, A. van, 2014: Pijnacker, Hof van Tolhek. Een archeologische begeleiding. *ADC Rapport 3795*.
- Exaltus, R., 2012: Hof van Tolhek, Pijnacker, Gemeente Pijnacker-Nootdorp. Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O); Bureauonderzoek en karterend booronderzoek. *ArcheoPro Archeologisch rapport 12081*.
- Fuijk, I. de & J.P. Bakx, 2019: Nieuwkoopseweg 48, Pijnacker, gemeente Pijnacker-Nootdorp. Een archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek. *Delftse Archeologische Notitie 200*.
- Fuijk, I. de & B. Penning, 2018: Nieuwbouw Kortelandseweg 38 in Nootdorp, gemeente Pijnacker-Nootdorp. Een archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek. *Delftse Archeologische Notitie 177*.
- Haasteren, M. van, 2016: Archeologische begeleiding bij de aanleg van fietspaden op locaties Ruiven en Bayenburch in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. *Zuidnederlandse Archeologische Notities 407*.
- Horssen, J. van, 2013: Een eeuwenoude boerderij en woning in Pijnacker. De archeologische opgraving aan de Kerkweg, hoek Oostlaan. *Delftse Archeologische Rapporten 110*.
- Janssen, M.J., 2018: Rapport archeologisch proefsleuvenonderzoek Klavertje 3 te Pijnacker, *AM15142*.
- Kerkhof, M., 2009: Pijnacker-Nootdorp. Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart. *Delftse Archeologische Rapporten 96*.
- Koeman, S., 2015: Inventariserend Veldonderzoek, karterende fase: Voormalige Rabobanklocatie te Delfgauw, *Archeodienst Rapport 710*.
- Kruikius, N. & J. Kruikius, 1977 (1712): 't Hooge heemreadschap van Delflant met alle steden, dorpen en ambachten, Alphen aan den Rijn.
- Penning, B., 2015: Pijnackerse Poort, Pijnacker (gemeente Pijnacker-Nootdorp). Een bureauonderzoek en verkennend booronderzoek. *Delftse Archeologische Notitie 75*.
- Rap, J., 2017: Nootdorp, Laakweg 1. Gemeente Pijnacker-Nootdorp (ZH). Een Archeologisch Bureauonderzoek (BO) en Inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase. *Transectrapport 1284*.
- Rap, J., 2018: Pijnacker, Keijzershof, Gemeente Pijnacker-Nootdorp (ZH). Archeologisch Inventariserend Veldonderzoek (IVO), Verkennende fase. *Transectrapport 1664*.
- Sterk, G., R. Broekhof & A.W.E. Wilbers, 2018: Verkennende fase Brasserskade 4, Nootdorp. Gemeente Pijnacker-Nootdorp, Archeologisch bureauonderzoek & Inventariserend Veldonderzoek, *IDDS Archeologie rapport 2135*.
- Verboom-Jansen, M., & A.J. Wullink, 2016: Pijnacker, Katwijkerlaan, Gemeente Pijnacker-Nootdorp (ZH). Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase. *Transect-rapport 1129*.

Verduin, J.T., 2016: Delfgauw, Zuideindseweg 82, gemeente Pijnacker-Nootdorp. Een archeologische begeleiding (conform protocol Opgraven). *ADC Rapport 4197*.

Vos, P.C., M. IJsselstijn, S. Jongma & S. de Vries, 2017: Het ontstaan van Westland-Delfland, gebaseerd op paleolandschappelijke onderzoek en getijsysteemkennis. Toelichting op de regionale paleolandschappelijke kartering, uitgevoerd in het kader van het uitbrengen van de Atlas van het Westland, *Delftse Archeologische Rapporten 130*.

Williams, G.L., 2014: Pijnacker Hof van Tolhek. Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven, *ADC Rapport 3609*.

Overzicht van tabellen en bijlagen

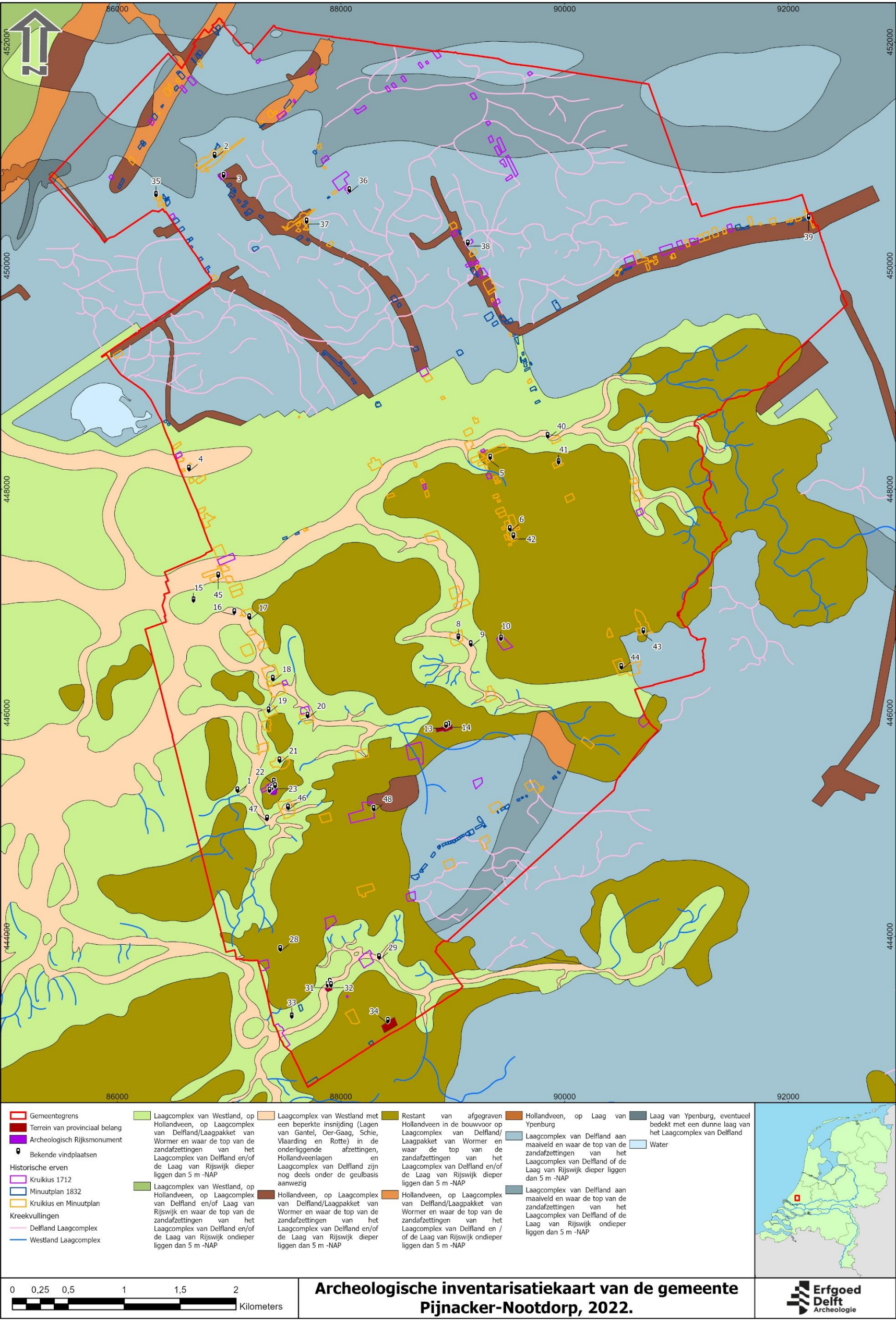
Tabellen

Tabel 1:	Uitgevoerde archeologische onderzoeken in de periode januari 2010 – december 2021.	7
Tabel 2:	Aangetroffen vindplaatsen en de bijbehorende verwachtingszones.	8
Tabel 3:	Percentage van de gemeente Pijnacker-Nootdorp met een archeologische verwachtingszone op de beleidskaarten uit 2009 en 2023.	11

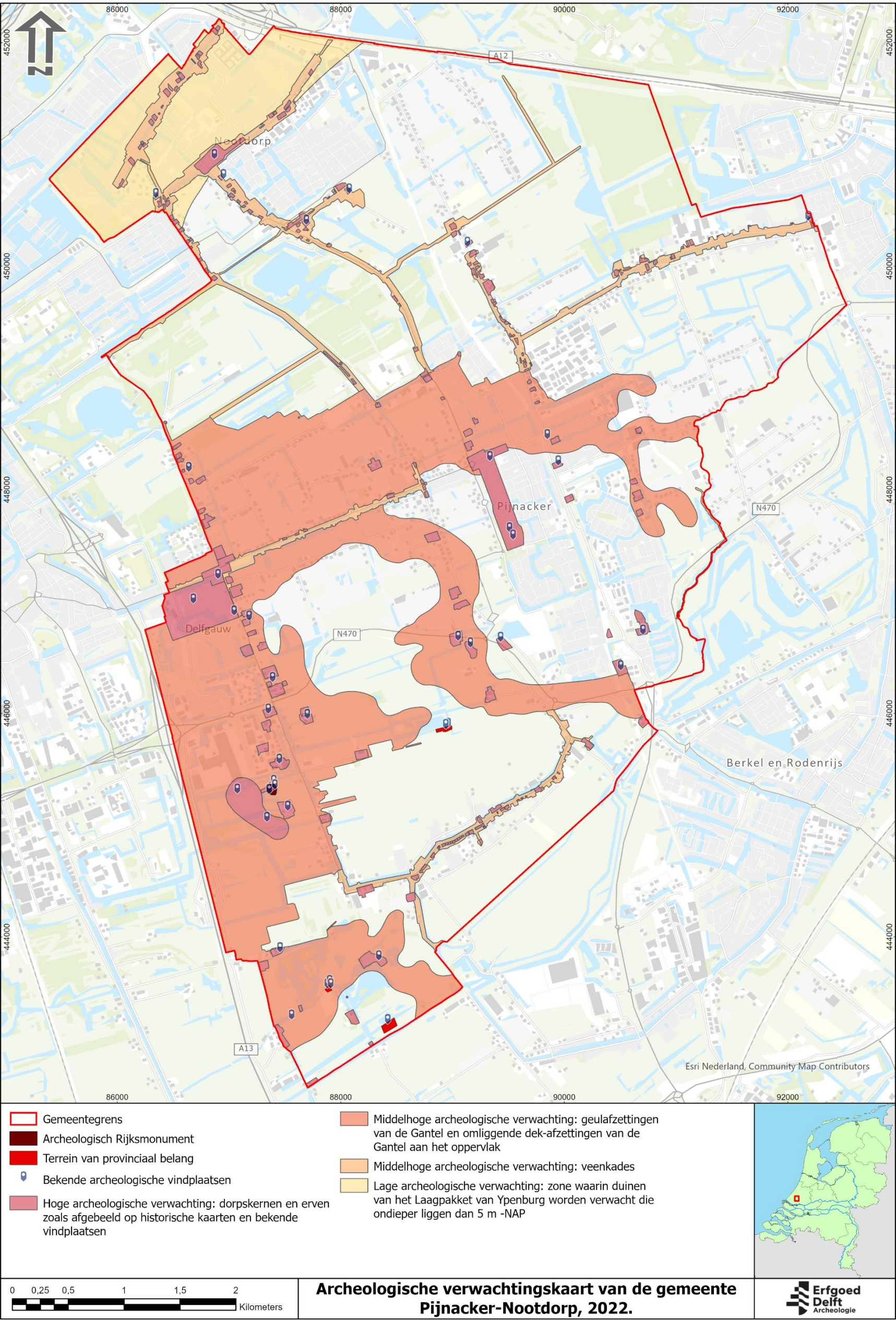
Bijlagen

Bijlage 1	Archeologische inventarisatiekaart	17
Bijlage 2	Archeologische verwachtingskaart	18
Bijlage 3	Archeologische beleidskaart	19
Bijlage 4	Nieuwe archeologische vindplaatsen	20

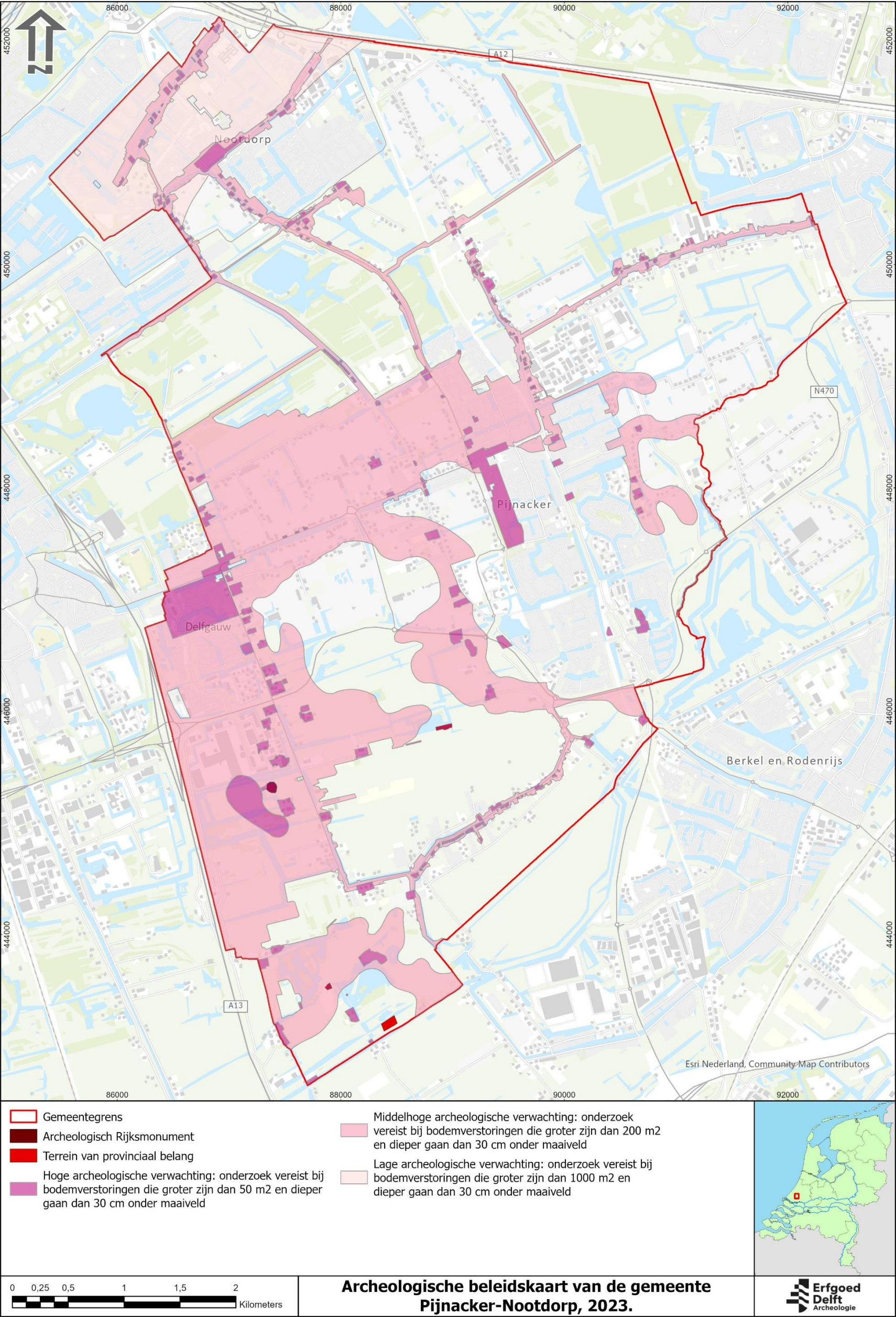
Bijlage 1 Archeologische inventarisatiekaart

Bijlage 2 Archeologische verwachtingskaart

Bijlage 3 Archeologische beleidskaart

Bijlage 4 Nieuwe archeologische vindplaatsen

Vindplaats 35

Zaakidentiteit Archis: 4617221100.

Coördinaten: 88420/ 443220.

Archeologische status: -

Hoogte NAP: 2,9 m -NAP.

Geomorfologische ligging: Duin van het Laagpakket van Ypenburg onder antropogene ophogingslagen.

Datering: Nieuwe tijd.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: terrein met antropogene ophogingslagen nabij bekende historische woonplaats, onderzocht met grondboringen.

Vondsten: dierlijk bot, kleipijp, bouwkeramiek.

Literatuur: Sterk et al. 2018.

Vindplaats 36

Zaakidentiteit Archis: 4555321100.

Coördinaten: 88078/450656.

Archeologische status: -

Hoogte NAP: -

Geomorfologische ligging: antropogene ophogingslagen met puinrestjes

Datering: Nieuwe tijd.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: terrein met antropogene ophogingslagen nabij bekende historische woonplaats, onderzocht met grondboringen.

Vondsten: -

Literatuur: Rap 2017.

Vindplaats 37

Zaakidentiteit Archis: 5080111100.

Coördinaten: 87688/450372.

Archeologische status: -

Hoogte NAP: -

Geomorfologische ligging: veenpakket met veraarde top.

Datering: Nieuwe tijd.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: terrein met antropogene ophogingslagen nabij bekende historische woonplaats, onderzocht met grondboringen.

Vondsten: baksteenfragmenten en aardewerk uit de Nieuwe tijd.

Literatuur: Beckers 2021.

Vindplaats 38

Zaakidentiteit Archis: 4715701100.

Coördinaten: 89132/450175.

Archeologische status: -

Hoogte NAP: -

Geomorfologische ligging: antropogene laag op veenpakket met veraarde top op Laagcomplex van Delfland.

Datering: Nieuwe tijd.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: terrein met antropogene ophogingslagen nabij bekende historische woonplaats, onderzocht met grondboringen.

Vondsten: aardewerk en baksteen met datering tussen 15^e en 18^e eeuw.

Literatuur: De Fuijk & Bakx 2019.

Vindplaats 39

Zaakidentiteit Archis: 4026075100.

Coördinaten: 92149/450413.

Archeologische status: -

Hoogte NAP: -

Geomorfologische ligging: restveen

Datering: Nieuwe tijd.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: restveen met gele baksteen nabij bekende historische woonplaats, onderzocht met grondboringen.

Vondsten: IJsselsteen, datering 17^e t/m 19^e eeuw.

Literatuur: Verboom-Jansen & Wullink 2016.

Vindplaats 40

Zaakidentiteit Archis: 247790700.

Coördinaten: 89846/448453.

Archeologische status: -

Hoogte NAP: 2,8 m -NAP

Geomorfologische ligging: restveen op Gantellaag

Datering: Nieuwe tijd.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: mogelijk terplichaam nabij bekende historische woonplaats, onderzocht met grondboringen.

Vondsten: -

Literatuur: Penning 2015.

Vindplaats 41

Zaakidentiteit Archis: 5082137100

Coördinaten: 89949/448221.

Archeologische status: -

Hoogte NAP: -

Geomorfologische ligging: antropogene lagen op Gantellaag

Datering: Nieuwe tijd.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: antropogene lagen nabij bekende historische woonplaats, onderzocht met grondboringen.

Vondsten: -

Literatuur: -

Vindplaats 42

Zaakidentiteit Archis: 3980181100

Coördinaten: 89540/447556.

Archeologische status: -

Hoogte NAP: -

Geomorfologische ligging: -

Datering: 12^e t/m 19^e eeuw.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: de vindplaats ligt in de dorpskern van Pijnacker. Bij het onderzoek zijn muren, greppels andere grondsporen gevonden.

Vondsten: o.a. aardewerk, natuursteen, metaal, dierlijk botmateriaal en twee heiligenbeeldjes.

Literatuur: Janssen 2018.

Vindplaats 43

Zaakidentiteit Archis: 2378293100, 2405224100, 2447118100

Coördinaten: 89980/446714

Archeologische status: -

Hoogte NAP: -

Geomorfologische ligging: -

Datering: 18^e t/m 20^e eeuw.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: tijdens de archeologische begeleiding zijn resten aangetroffen uit de 18^e, 19^e en 20^e eeuw. Het gaat om de fundering van turfblokken van een gebouw dat is gebouwd tussen 1832 en 1897 en de onderkant van een poer van een gebouw dat tussen 1712 en 1832 is gebouwd en een waterput die rond 1800 is volgestort.

Vondsten: turf en bakstenen.

Literatuur: Exaltus 2012; Van Benthem 2014; Williams 2014.

Vindplaats 44

Zaakidentiteit Archis: 4598106100

Coördinaten: 80505/446393

Archeologische status: -

Hoogte NAP: -

Geomorfologische ligging: -

Datering: 18e eeuw.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: antropogene lagen met puin nabij bekende historische woonplaats, onderzocht met grondboringen.

Vondsten: baksteenpuin en één scherf 18e-eeuws aardewerk.

Literatuur: Rap 2018.

Vindplaats 45

Zaakidentiteit Archis: 2683647100

Coördinaten: 86904/447205

Archeologische status: -

Hoogte NAP: -

Geomorfologische ligging: antropogene lagen op Gantellaag.

Datering: 17e t/m 19e eeuw.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: antropogene lagen nabij bekende historische woonplaats, onderzocht met grondboringen.

Vondsten: baksteenpuin en roodbakkend geglaazuurd aardewerk.

Literatuur: Koeman 2015.

Vindplaats 46

Zaakidentiteit Archis: 3999914100

Coördinaten: 87525/445128

Archeologische status: -

Hoogte NAP: -

Geomorfologische ligging: antropogene lagen op Gantellaag.

Datering: 13^e eeuw, 16^e t/m 19^e eeuw.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: bewoning uit de Late Middeleeuwen (eind 13^e eeuw) en de Nieuwe tijd (16^e t/m 19^e eeuw) aangetroffen. Uit de 14^e en 15^e eeuw zijn geen resten aangetroffen. Of er continuïteit van bewoning is geweest van het einde van de 13^e eeuw tot aan heden, is dus niet zeker. In de huidige boerderij zijn mogelijk nog onderdelen uit de 17^e en 18^e eeuw aanwezig. In 1712 had de boerderij aan de achterzijde een vleugel in plaats van aan de voorzijde, zoals nu het geval is. Van die vleugel aan de achterzijde van de boerderij is een aantal bakstenen funderingen teruggevonden.

Vondsten: aardewerk, dierlijk bot, natuursteen en baksteen.

Literatuur: Verduin 2016.

Vindplaats 47

Zaakidentiteit Archis: 4014654100

Coördinaten: 87350/445033

Archeologische status: -

Hoogte NAP: -

Geomorfologische ligging: Geulafzettingen van de Gantel.

Datering: Romeinse tijd, Late Middeleeuwen.

Complextype: nederzetting.

Korte beschrijving vindplaats: er zijn een kuil met verbrande leemspikkels, twee paalkuilen en vier greppels gevonden. Eén greppel wordt op basis van een scherp steengoedaardewerk in de Late Middeleeuwen gedateerd. De andere sporen dateren op basis van hun kleur waarschijnlijk in de Romeinse tijd.

Vondsten: steengoedaardewerk

Literatuur: Van Haasteren 2016.